

GRAN KOMMUNE

Budsjettarbeidsmøte med formannskapet

26. oktober 2023

Agenda

- Rådmannens innledning om overordnet bilde
- Informasjon om økonomiske forutsetninger som ligger til grunn for budsjettforslaget, blant annet Statsbudsjettet, overordnede kapitler i Framsikt
- Lunsj
- Presentasjon av fullstendig versjon av rådmannens budsjettforslag i Framsikt, per budsjettområde – investering og drift
- Drøfting i Formannskapet
- Bruk av Framsikt og DigDem

Politisk prosess

- Budsjettinnstillingsmøte
9. november
– budsjettinnstilling ut på høring
- Budsjettinnstillingsmøte
7. desember i FSK
- Vedtaksmøte
14. desember i KST

Notat, FSK-sak 70/23:

«Det kan være et alternativ for formannskap og kommunestyre og gjøre om på høringsprosessen, for å gi mer tid til politisk bearbeiding av budsjett og økonomiplan. Dette er det opp til ordfører å ta stilling til sammen med formannskapet.»

GRAN KOMMUNE

Rådmannens innledning

GRAN KOMMUNE

Økonomisk bærekraft

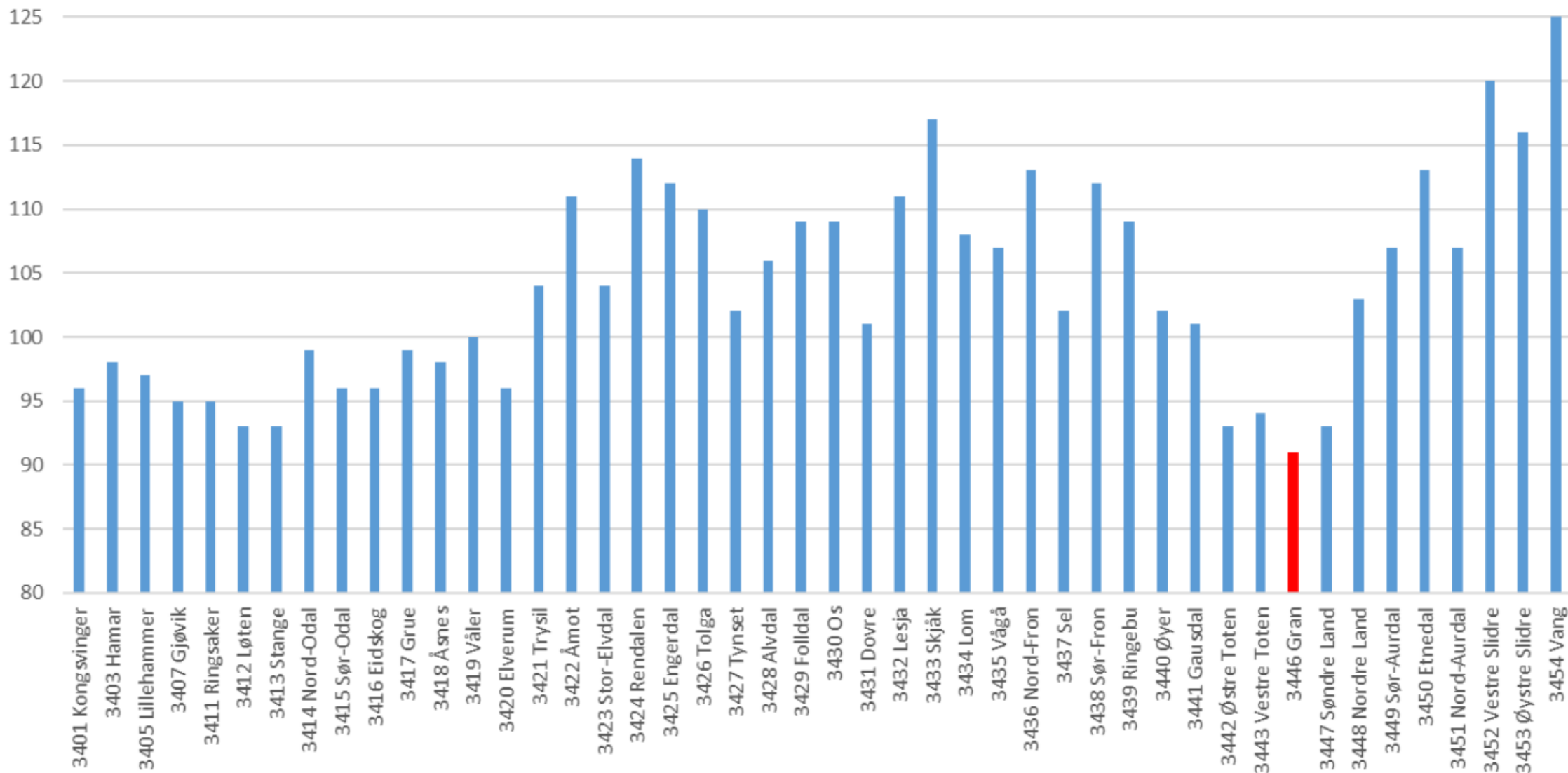
Rammebetingelser på inntektssiden

- Gran er en kommune med lave inntekter, som kommer dårlig ut på de parameterne som styrer overføringer av rammetilskudd og andre overordnede inntektsposter
- Skatteinngangen i Gran var i 2022 81 prosent av landsgjennomsnittet (86 prosent i 2021). Gjennom omfordeling i inntektssystemet oppnår Gran kommune en samlet inntekt på om lag 94 prosent når vi har hensyntatt inntektsutjevningen

GRAN KOMMUNE

Korrigerte frie inntekter

Økonomisk bærekraft

Måltall	Vedtatt 2023	R 2022	B 2024
• Netto driftsresultat	1,0 %	3,3 %	
• Gjeldsgrad	<100,0 %	75,0 %	
• Disposisjonsfond	> 10,0 %	15,3 %	

Har Gran kommune en økonomisk bærekraftig økonomiplan?

- Kommunelovens §1; "Videre skal loven bidra til at kommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige."
 - Kommentirutgaven sier videre;
..... kan være relevant ved alle typer vedtak som treffes av kommunen.
Henspeiler på miljø og ressursutnyttelse - også økonomisk bærekraft.
- Rådmannen mener at budsjett og økonomiplan 2024-2027 viser at både rådmannen og kommunestyret må gjøre økonomiske innstramminger og omprioriteringer i kommende budsjetter for å bringe budsjettene i økonomisk balanse.
- Dagens økonomiplan viser behov for innstramminger, minst i størrelsesorden 30-50 mill. kroner for å forberede driftsnivået til å kunne bære framtidige investeringsbehov.
- Alternativt må omfanget av investeringer reduseres noe for å tilpasse finansutgiftene til et akseptabelt tjenestenivå. Dagens situasjon med betydelige vedlikeholds etterslep og bruk av disposisjonsfond for å opprettholde dagens tjenestenivået kan ikke betegnes som bærekraftig økonomisk styring.

Utfordringsbilde for budsjettområdene 2024

Budsjettområde	Prognose merforbruk 2023, ikke budsjettjustert, jfr. månedsrapport 09-2023	Uløst utfordring fra 2023 (ikke-kompensert merforbruk)	På bakgrunn av prognose 2023, tilført i budsjett 2024	Budsjett 2024, uspesifiserte kutt rammereduksjoner	Budsjett 2024 nye rammereduksjoner synliggjort som tiltak (fordelte krav til kutt)	Økonomiplan 2023-2026, reduserte rammer for 2024 (innarbeidet i budsjett 2024)	Omstillingsbehov
Stab og støtte				0,5	1,0 (1,0)		1,5
Oppvekst				3,4	6,0 (6,0)	2,0	11,4
Familie og velferd	6,0	1,0	5,0	2,7	5,0 (5,0)	2,5	11,2
Helse og omsorg	8,3	2,3	6,0	3,2	6,2 (5,0)	0,4	12,1
Kultur og samfunn	2,5	2,5		1,2	1,8 (3,0)	1,5	7,0
SUM	16,8	5,8	11,0	11,0	20,0 (20,0)	6,4	43,2

Verktøy for å balansere

- Reduksjon av rammer, innsparing og omstilling
- Bruk av premiefond
- Reduserte avdrag
- Økning av eiendomsskatt
- Bruk av disposisjonsfond

GRAN KOMMUNE

Perspektiver

Perspektiver inn i budsjett og økonomiplan

Samfunnssikkerhet og beredskap

Klima og miljø

Reparasjoner og forebygging av flomskader

Flyktninger

Demografi og befolkningsutvikling

Vedlikeholdsbehov og antall lokasjoner

Hadeland lokalmedisinske senter

Regional utvikling

Bosetting, næring og arbeidsplasser

Bemanning og kompetanse

GRAN KOMMUNE

Behov for omstilling og påvirkning av rammefaktorer

Innsats for befolkningsvekst

- Hadeland nært og naturlig
- Profilerings av gode kommunale tjenester
- Tilrettelegging for etablering

Omstilling i kommunale tjenester

- Avstemme forventninger til levering av tjenester
- Samskaping med sivilsamfunnet
- Innovasjon og digitalisering

Påvirkning av kommunens rammebetingelser

- Oppgavedeling mellom forvaltningsnivåer
- Skatteinngang
- Inntektssystemet og rammetilskudd

Strukturelle grep

- Reduksjon i antall kommunale tjenestesteder
- Prioritering av investeringer og påkostninger i formålsbygg
- Omprioritering av ressurser mellom tjenestene

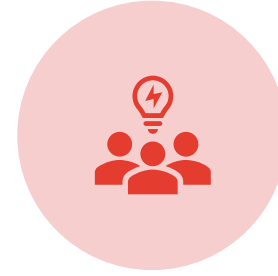
Endret demografi og negativ befolkningsutvikling

GRAN KOMMUNE

Prioritering for 2023

Kombinasjon av innleie, engasjement, frikjøp og deltakelse fra ledere og medarbeidere

OMSTILLING AV TILDELING

OMDØMME OG
PROFILERING

LANGSIKTIG ØKONOMISK
PLANLEGGING

STRUKTURGJENNOMGANG I
SKOLE OG BARNEHAGE

Eksempler på prosjekter

- Onboarding av nye medarbeidere
- Oppfølging av Hans – flomsikring på Jaren
- Etablering av omsorgsbolig med bemanning til 8 brukere
- Lese og språkplan for barnehage og skole
- Bygging av nytt vannbehandlingsanlegg
- Etablering og forankring barnekoordinator
- Autisneprosjektet - Pilotering på pasientforløp for autister
- Implementering av MS365
- Revitalisering av lærlingordning og prosjekt «Inn i jobb»
- Utvikling av Familiens hus/ Relasjonell kapasitet (Joint action)
- Implementering av eAdm –
- mellomvare/brukerstyring IKT
- Systemarbeid og dokumentasjon av informasjonssikkerhet
- Lokalmedisinsk senter – Sagatangen
- Rådgivende enhet for russaker
- Planstrategi, kommuneplaner og kommunedelplaer
- Innovasjons- og samarbeidsprosjekt med Aidn (nytt pasientjournalssystem)
- Oppfølging av verbalvedtak om sykefraværsoppfølging
- Utredning av regionalt samarbeid om barnehagemyndighets-/tilsynsoppgaver på barnehage.
- Deltakelse og utvikling av helsefellesskap Innlandet
- Implementering av velferdsteknologi
- Oppvekstreform/barnevernreform
- Endret krav til samhandling i velferdslovgivningen
- Utvikling av Huset - ny arena Brandbu
- Eiendomsstrategi og planer for vedlikehold
- Kompetansesatsingen for oppvekst i Gjøvikregionen
- Ny mal for tilstandsrapporten for grunnskolen
- Implementering av Holistisk tverrfaglig analysemodell som arbeidsverktøy i pedagogisk refleksjon
- Omgjøring av 16 leiligheter i Markadompa til heldøgnsbemannede omsorgsleiligheter
- Utarbeidelse av ny veileder for Gran PPT.

GRAN KOMMUNE

Samarbeid og samhandling

Hvordan lykkes med utfordringene?

Stå sammen politikk/politikk og politikk/administrasjon

Utfordringene eier vi i fellesskap, og de må løses gjennom god samhandling, til det beste for innbyggerne

Skal vi lykkes må vi jobbe tettere sammen
– FSK må i kommende KST-periode være som et arbeidende styre i en større bedrift

Vi må som bonden ha et felles mål om å
«overlevere kommunen i bedre forfatning til neste generasjon».

GRAN KOMMUNE

Kvalitet og volum på tjenestene

Politikk og administrasjon må ha et felles fremtidsbilde

– hvor skal Gran?

Hvordan omstille innenfor de enkelte områdene?

Hva er tilfredsstillende nivå på tjenestene – godt nok?

Hvor tåler vi å kutte?

Hvordan møte utfordringsbildet?

- Det er ikke tilstrekkelig «å stramme til» innenfor dagens tjenester – vi må legge ned noen tilbud, redusere forpliktelsene innenfor ikke lovpålagte oppgaver, og øke inntektene.
- Kommuneorganisasjonen klarer ikke denne omstillingen alene. Det må engasjeres bredt i befolkningen, i frivillige lag og foreninger, og i politikken.
- Samskaping er en av nøklene til suksess!
- Vi må ha tilflytting / hindre utflytting!
- Som kommune må vi legge til rette for næringsetableringer og nye arbeidsplasser!

GRAN KOMMUNE

Lenke til rådmannens budsjettforslag

https://pub.framsikt.net/2024/gran/bm-2024-r%C3%A5dmannens_budsjettforslag_2024-2027#/

GRAN KOMMUNE

Økonomiske forutsetninger

Overordnede kapitler i Framsikt

GRAN KOMMUNE

Budsjettområdene

Drift og investering

Tiltak

GRAN KOMMUNE

Framsikt og DigDem

Kort repetisjon fra folkevalgtopplæring 23. oktober

Proessen i politisk behandling

Budsjettprosess 2023

Budsjett og økonomiplan 2024-2027

April

Mai

Juni

Juli

August

September

Oktober

November

Desember

Januar

Budsjett-
prosess

Planer og mål

Investeringsplan

Framskrevet budsjett
og økonomiplanRådmannens
budsjett-
forslagFSK
innstilling ut
på høringFSK
innstilling
til KST

Vedtak i KST

Detalj-
budsjetteringFSK vedtar
plan for
budsjett-
prosess

23.3

KST
behandler
årsberetning
og årsmelding

25.5

Budsjett-
konferanse med
planer og mål,
investeringsplan
og framskrevet
budsjett

15.6

KST behandler
1. tertialrapport

22.6

Rådmannens
budsjett-
forslag
legges fram
for FSK

28.9

KST
behandler 2.
tertialrapport

19.10

Rådmannens
budsjettforslag
oppdateres
med
statsbudsjett
m.m.

26.10

FSK sender
budsjett-
innstilling ut
på høring

9.11

FSK vedtar
innstilling til
budsjett og
økonomiplan

7.12

KST vedtar
budsjett og
økonomiplan

14.12

Beskrivelse	Publisering	Leveranse og oppfølging fra politikken	Beslutnings-punkt/milepæl	Tidsfrist/møtetidspunkt
Helhetlige forslag til budsjett- og økonomiplan		Selvstendige budsjettforslag i Framsikt Alternativt enklere utgave med endringer ift rådmannens budsjettforslag eller vedtatt budsjettinnstilling FSK.	Innleveringsfrist	07.nov
Gjennomføring av budsjett-innstillingsmøte	Alternative budsjettforslag publiseres i Framsikt.	Selvstendige budsjettforslag fra politiske grupperinger. Behandle politisk budsjett og økonomiplan ut på høring.	Budsjett-innstillingsmøte før høring, FSK	09.nov
Helhetlige forslag til budsjett- og økonomiplan		Selvstendige budsjettforslag i Framsikt Alternativt enklere utgave med endringer ift vedtatt budsjettinnstilling FSK.	Innleveringsfrist	05.des
Gjennomføring av budsjett-innstillingsmøte	Alternative budsjettforslag publiseres i Framsikt.	Selvstendige budsjettforslag fra politiske grupperinger. Behandle politisk budsjettinnstilling fra FSK.	Budsjett-innstillingsmøte, etter høring, FSK	07.des
Helhetlige forslag til budsjett- og økonomiplan		Selvstendige budsjettforslag i Framsikt Alternativt enklere utgave med endringer ift vedtatt budsjettinnstilling FSK.	Innleveringsfrist	12.des
Endelig budsjett-behandling	Alternative budsjettforslag publiseres i Framsikt.	Behandle budsjett og økonomiplan politisk	Møte i KST	14.des

Noen presiseringer

- Folkevalgte jobber i politikermodul, ulike versjoner på ulike beslutningspunkter.
Vi begynner på nytt i hver runde!
 - Budsjett ut på høring - tar utgangspunkt i rådmannens budsjettforslag (26.10)
 - Budsjett etter høring, formannskapetets innstilling til kommunestyret – tar utgangspunkt i formannskapetets vedtatte budsjett ut på høring (9.11)
 - Budsjett til behandling i kommunestyret – tar utgangspunkt i formannskapetets vedtatte innstilling (7.12)
- Husk å beskrive endringer/tiltak med tekst – slik at alle kan følge logikken i forslagene.
- Spørsmål og svar i Framsikt, delegeres til fagområder og besvares etter hvert som de kommer inn
- Viktig med fullstendig vedtaksforslag i DigDem under den formelle behandlingen
- Må få hjelp av økonomi til å generere en publiseringsversjon av budsjettforslag. Lenke legges inn i DigDem-forslag
- Mulig å levere inn forenklete budsjettforslag med tiltak som er saldert/finansiert. Vedlegg legges inn i DigDem-forslag

GRAN KOMMUNE

Drøfting i formannskapet

Hvilke inntrykk sitter igjen etter dagen?

Hvordan jobber vi videre som et «arbeidende styre»?

